

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ А. В. ДУЖНЕВИЧА

«Правові проблеми реалізації Угоди про сільське господарство СОР в Україні»*

В. Д. Сидор

*доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін Чернівецького
юридичного інституту Національного університету
«Одеська юридична академія»*

Рецензована робота виконана на одну з актуальних тем аграрного права, оскільки вступ України до Світової організації торгівлі (далі – СОР) істотно впливає на формування державної політики у реформування відносин у сільському господарстві.

Проведене дослідження методологічних, теоретичних і практичних правових проблем реалізації Угоди про сільське господарство СОР в Україні свідчить, що вступ нашої держави до СОР як одна з умов підписання Угоди про асоціацію України з Європейським Союзом та участь вітчизняних товаровиробників у торгівлі сільськогосподарськими товарами в межах Закону внутрішньої торгівлі з державами-членами Європейського Співтовариства не може не впливати на світоглядні позиції в науці й суспільстві щодо позитивних і негативних наслідків набуття членства в цій міжнародній організації, які були предметом

наукових дискусій представників політичної, економічної, аграрної, правової наук як до, так і після вступу України до СОР.

Членство України в СОР зобов'язує органи державної влади гармонізувати національне аграрне законодавство до норм, правил, імперативів, закріплених в Угоді про заснування СОР та інших багатосторонніх угодах цієї міжнародної організації, а також виконувати взяті зобов'язання на нових концептуальних засадах, які визнаються державами – членами СОР і спрямовані на реформування світового сільського господарства та торгівлю сільськогосподарськими товарами, створення інституційно-правових й інших умов для оптимальної взаємодії протекціонізму й лібералізму в забезпеченні доступу до внутрішніх і зовнішніх аграрних ринків, внутрішньої підтримки вітчизняного виробника первинної сільськогосподарської продукції та торгівлі

сільськогосподарськими товарами, соціального розвитку села, продовольчої безпеки, оптимізації структури сільськогосподарських угідь, створення сприятливих умов для зайнятості, збереження довкілля.

Наукова новизна рецензованої роботи полягає у тому, що монографія є першим в Україні системним і комплексним дисертаційним дослідженням сучасних правових проблем реалізації Угоди про сільське господарство СОР в Україні.

Основні положення монографії базуються на сучасних наукових теоріях правового регулювання аграрних відносин та органічно поєднаних із ними інших суспільних стосунків і можливих шляхах й способах реалізації доктринальних висновків та рекомендацій, які викладено в працях вітчизняних учених у галузі аграрного, земельного, екологічного права: В. І. Андрейцева, Н. О. Багай, А. Л. Бейкуна, С. І. Бугери, М. Я. Ва-

* Духневич А. В. Правові проблеми реалізації Угоди про сільське господарство СОР в Україні : моногр. – Луцьк, Вежа-друк, 2016. – 400 с.

щишин, Ю. О. Вовка, О. В. Гафурової, А. П. Гетьмана, С. Ф. Домбровського, В. М. Єрмоленка, В. П. Жушмана, П. Д. Індиченка, І. І. Каракаша, Т. О. Коваленко, С. М. Кравченко, П. Ф. Кулинич, С. І. Марченко, А. М. Мірошниченко, Н. Р. Малишевої, В. Л. Мунтяна, В. В. Носіка, З. А. Павловича тощо.

Наукові позиції та висновки вищевказаних вчених щодо методологічних, теоретичних, законодавчих основ механізму правового регулювання аграрних, земельних, природоресурсних, екологічних відносин у сфері сільського господарства та соціального розвитку села складають основу дослідження актуальних правових питань щодо розробки концептуальних підходів і юридичних конструкцій до стратегії розбудови системи аграрного законодавства й правового механізму регулювання аграрних відносин в умовах участі України в СОТ і набуття асоційованого, а згодом і повноправного членства в Європейському Союзі.

У монографії вперше в науці аграрного права повно і всебічно розкриваються об'єктивні і суб'єктивні передумови участі України в СОТ та впливу членства у цій міжнародній організації на механізм правового регулювання аграрних відносин в Україні.

Також зроблений висновок про необхідність виокремлення у якості самостійного правового інституту аграрного права регулювання аграрних відносин в Україні в умовах членства в СОТ, оскільки це прямо впливає на систему і структуру, як аграрного права, так і аграрного законодавства.

У монографії вперше в науці аграрного права запропоновано закріпити в аграрному законодавстві юридичні моделі правового регулювання суспільних відносин у сфері внутрішньої підтримки сільського господарства на нових методологічних засадах відповідно до вимог Угоди про сільське

господарство СОТ, які доцільно, на думку автора, закріпити в окремому законі.

Оперуючи усією різноманітною юридичних (правових) документів, фактів, конкретних явищ, в монографії визначено значення аграрних правовідносин для України, як члена СОТ, досліджено внутрішні нормативно-правові акти України, міжнародні нормативно-правові акти, визначено роль договірного регулювання аграрних правовідносин в умовах участі України в Світовій організації торгівлі.

А. Духневич вдало зробив вибір методології і методів дослідження, які обумовлені науковою і прикладною доцільністю. В основу роботи покладені наукові методи і принципи, що властиві як загальній теорії права, аграрного права, так і теорії міжнародного права з притаманними їм специфічними особливостями.

Загалом, як свідчить зміст дослідження, автор добре обізнаний з темою дослідження, висновки та практичні рекомендації, зроблені в роботі, є вчасними та науково обґрунтованими і у сукупності дозволяють вирішити стратегічну проблему в процесі подальшого розвитку державної політики в сільському господарстві.

Автор монографії обрав оптимальну, логічно побудовану структуру дослідження, що дозволило йому досягти поставленої мети та отримати результати, що вирізняються науковою новизною.

У першому розділі роботи розкриваються об'єктивні і суб'єктивні передумови участі України у СОТ та вплив членства у цій міжнародній організації на механізм правового регулювання аграрних відносин в Україні, досліджується еволюція розвитку аграрного законодавства до і після вступу України в СОТ, розкриваються інші аспекти щодо системи аграрного

законодавства в умовах членства України в СОТ.

У другому розділі висвітлюються особливості інституційно-функціонального забезпечення реалізації Угоди про сільське господарство СОТ в Україні та на рівні системи органів СОТ, розкриваються окремі питання розгляду суперечок щодо питань реалізації Угоди про сільське господарство СОТ.

У третьому розділі роботи розкривається юридична природа доступу до аграрних ринків України та інших держав-членів Світової організації торгівлі, особливості правового регулювання відносин, які виникають у сфері імпорту та експорту сільськогосподарських товарів держав-членів СОТ.

У четвертому розділі монографії досліджуються актуальні питання внутрішньодержавної підтримки сільського господарства в умовах участі України в СОТ, на основі чого сформульовані теоретичні висновки і зроблені практичні рекомендації, щодо удосконалення законодавства з питань державної підтримки сільського господарства в сучасних умовах.

Методи дослідження, які були застосовані автором на належному науковому рівні, визначають достовірність отриманих результатів і обґрунтованість сформульованих пропозицій.

Теоретичне і практичне значення роботи визначається тим, що її положення й основні висновки розраховані на широке коло читачів і можуть бути використані вченими, представниками органів законодавчої і виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, які займаються розробкою і впровадженням нової нормативно-правової бази міждержавних стосунків України, а також плануванням видів і обсягів співробітництва в економічній та інших сферах міжнародного співробітництва для поліпшення якості

як законотворчої, так і правозастосовної, виконавчої діяльності у згаданих напрямках співробітництва. Теоретичні положення монографії можуть сприяти удосконаленню навчального процесу при викладанні курсів історії та теорії держави і права, міжнародних відносин, міжнародного економічного права, міжнародного торговель-

ного права, права Європейського Союзу, аграрного права, господарського права та інших галузевих навчальних дисциплін.

Втім, як і будь-яке наукове дослідження важливої і багатогранної проблеми, монографія викликає додаткові питання та бажання висловлення пропозицій з її вдосконалення, що жодним чином не

впливає на позитивну оцінку наукової праці.

Таким чином, на основі вищевикладеного монографія А. Духневича «Правові проблеми реалізації Угоди про сільське господарство СОТ в Україні» за формою, змістом, структурою є завершеним, актуальним науковим дослідженням. ■